

RMK kõrgendatud avaliku huviga alade määramise, majandamise ja seal tehtavatest töödest teavitamise juhend

1. Üldsätted

- 1.1. Juhend kehtestab nõuded kõrgendatud avaliku huviga alade määramiseks, majandamiseks, metsa majandamise kavade koostamiseks ja seal tehtavate tööde tutvustamiseks alaga seotud kohalikele kogukondadele ning huvirühmadele.
- 1.2. KAH aladele metsa majandamise kavade koostamiseni kehtib senine KAH aladel tööde planeerimise ja tutvustamise töökorraldus.

2. Mõisted ja lühendid

- Juhendis kasutatakse mõisteid ja lühendeid järgmises tähenduses:
- 2.1. KAH alad – kõrgendatud avaliku huviga alad;
 - 2.2. ÜKH alad – üksikisiku kõrgendatud huviga ala;
 - 2.3. KOV – kohalik omavalitsus;
 - 2.4. LOKA – looduskaitsetööde planeerimise rakendustarkvara;
 - 2.5. ÜP KAH alad – KOV üldplaneeringute koostamise käigus RMK-ga kokku lepitud KAH alad;
 - 2.6. KKO KAH alad – RMK maakasutusliku eesmärgiga „Looduses liikumise korraldamine“ seotud KAH alad;
 - 2.7. RMK KAH alad – kohaliku kogukonna aktiivses kasutuses olevad alad, samuti kõrgendatud avaliku huviga kaitsealade sihtkaitsevööndid ja piiranguvööndid ning hoiualad, mis ei ole üldplaneeringutes kajastatud;
 - 2.8. kaasamine – otsuste kujundamisel kohalike kogukondade ja huvirühmade informeerimine ja nendega konsulteerimine;
 - 2.9. tiheasustusala – linn ja alev ning aleviku ja küla selgelt piiritletav kompaktse asustusega ala, mille sihtotstarve maakatastris on ühiskondlike ehitiste maa, üldkasutatav maa või sotsiaalmaa;
 - 2.10. kohalik kogukond – mistahes suurusega kogukond RMK maaüksusel või sellega vahetult piirneval alal või piisavalt lähedal RMK maaüksusele, et metsamajandamine oluliselt mõjutaks nende õigusi ja keskkonda;
 - 2.11. huvirühm – isik või isikute rühm, keda otseselt võib mõjutada metsamajandamine KAH alal;
 - 2.12. kinnismälestis – riigi kaitse alla võetud ajaloomälestis, arheoloogiamälestis, ajalooline looduslik pühapaik, ehitismälestis ning käesolevas juhendis ka muinsuskaitseala.

3. KAH aladeks määratavate alade kriteeriumid ja KAH alade liigid

- 3.1. Alad, mille määramine KAH aladeks on KOV-ga üldplaneeringu menetluse käigus kokku lepitud (ÜP KAH alad) ja mille juhtotstarbed üldplaneeringus võivad olla:
 - 3.1.1. KOV tasandil kaitstav loodusobjekt;
 - 3.1.2. väärtuslik maastik või looduskooslus;
 - 3.1.3. miljööväärtuslik ala;
 - 3.1.4. puhke- ja virgestusala;
 - 3.1.5. ala asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks;
 - 3.1.6. linna kui asustatusüksuse roheala.

- 3.2. Alad, mis on seotud RMK maakasutusliku eesmärgiga „Looduses liikumise korraldamine“ ja nendega vahetult piirnevad eraldised (KKO KAH alad):
 - 3.2.1. külastusobjektide teenindus- ja huvitsoonid ja nendega vahetult piirnevad eraldised;
 - 3.2.2. külastusobjekte teenindavad teed ja nendega vahetult piirnevad eraldised. Juhul, kui külastusobjekti teenindav tee kattub RMK puidulogistika teedevõrgu teega või teiste omanike teedega, siis KKO KAH ala vahetult piirnevatele eraldistele ei määrata.
- 3.3. Alad, mis on üldplaneeringutes määratlemata ja seotud aktiivsema kasutamisega kohaliku kogukonna poolt (RMK KAH alad):
 - 3.3.1. tiheasustusaladega vahetult piirnevad alad;
 - 3.3.2. hajaasustuse elamugruppidega vahetult piirnevad alad;
 - 3.3.3. avalikes aktiivses rekreatiivses kasutuses olevad ja nendega vahetult piirnevad eraldised;
 - 3.3.4. kinnismälestised ja nende kaitsevöönditega kattuvad eraldised;
 - 3.3.5. kohaliku kogukonna jaoks erilise kultuurilise, ökoloogilise, religioosse või vaimse väärtusega paik ja nendega vahetult piirnevad eraldised.
4. **ÜKH alade määramine ja kooskõlastamine ning töödest informeerimine**
 - 4.1. Metsaülem määrab ÜKH aladeks eraldised, mis ulatuvad elamuid või avalikus kasutuses olevaid hooneid ümbritseva 100 meetrise puhvri sisse.
 - 4.2. Regiooni juht ja metsakasvatusjuht kooskõlastavad ÜKH aladeks määratud eraldised.
 - 4.3. ÜKH aladel tööde teavitamiseks vajalikud kontaktandmed edastavad varumisjuhile või praakerile vastavalt päringule regiooni assistendid või metsaülemad.
 - 4.4. Määratud ÜKH alade puhul edastab varumisjuht või praaker ÜKH aladega seotud isikutele kaks nädalat enne raietööde algust info suuliselt, kirjaga, e-kirjaga, SMS-iga, paigaldab nähtavasse kohta RMK märkelindi või märgi „RMK raietööd“.
 - 4.5. ÜKH aladeks ei määrata eraldisi, mis on määratud KAH aladeks.
5. **KAH alade ruumikuju RMK sisene kooskõlastamine**
 - 5.1. Metsaülem teeb KAH alade ruumikuju ettepanekud KAH alade rakendustarkvaras juhendi peatüki 3 kriteeriumite alusel. Metsaülem:
 - 5.1.1. piiritleb KAH alad looduses hästi jälgitavaid piire mööda, määrates KAH alade koosseisu kõik peatüki 3 kriteeriumidele vastavad eraldised ja täiendavalt eraldised, millel metsamajandamisest teavitamine on antud KAH alade puhul vajalik;
 - 5.1.2. tellib metsakorraldajalt vajadusel KAH alade kompaktsuse saavutamiseks eraldiste piiride muutmise;
 - 5.1.3. määrab igale KAH alale kohapeal kasutatava ja üldiselt arusaadava nime;
 - 5.1.4. lisab igale KAH ala eraldisele KAH alade rakendustarkvaras KAH alade liigid (ÜP KAH, KKO KAH, RMK KAH);
 - 5.1.5. määrab kindlaks ja lisab KAH alade lisainfo juurde teadaoleva huvirühma ja kohaliku kogukonna esindaja kontaktandmed, kui selleks on saadud esindajalt kirjalik nõusolek, ning tagab nimekirja aktuaalsuse.
 - 5.2. Regiooni juht, metsakasvatusjuht ja peametsaülem kooskõlastavad kõigi määratud KAH alade ruumikuju KAH alade rakendustarkvaras.
 - 5.3. Külastusala juht kooskõlastab KAH alade ruumikuju, kui üheks KAH ala liigiks on määratud KKO KAH ala.
 - 5.4. KAH ala ruumikuju kooskõlastamisest keeldumisel sisestatakse põhjendus.

6. KAH alade majandamine

- 6.1. Metsaülemad koordineerivad KAH alade pikaajaliste (kuni 10 aastat) metsa majandamise kavade koostamist. Metsa majandamise kava koostatakse igale KAH alale eraldi. KAH alale, mis on juhendi punkti 6.2 kohaselt koostatud nimekirjas, metsa majandamise kava ei koostata.
- 6.2. KAH alade metsa majandamise kava valmimise tähtjad ja KAH alade nimekiri, millele ei ole vajadust KAH ala metsa majandamise kava koostada, lepatakse struktuuriüksuste vahel kokku peale KAH alade RMK sisese kooskõlastamise lõppu.
- 6.3. KAH alade metsa majandamise kava koostamisse kaasatakse metsakorraldaja, varumisjuht, metsakasvataja, külastusala juht ja vajadusel kavandamisspetsialist ning looduskaitsepspetsialist.
- 6.4. Igale KAH alale määratakse metsaülema ja regiooni juhi ekspertotsusega kava kehtivusaja jooksul uuendamist vajavate alade optimaalne pindala puuliikide kaupa.
- 6.5. Varumisjuht planeerib KAH alale raied lähtudes ala maastikulistest oludest ja KAH alade uuendamist vajavate alade optimaalsest pindalast ning muude raiete vajadusest.
- 6.6. Varumisjuht edastab KAH aladele planeeritud raiete nimekirja raieviiside ja eraldiste kaupa metsaülemale.
- 6.7. Metsaülem koos varumisjuhiga arutavad läbi KAH alade metsa majandamise kava projektiga planeeritud raieviisid, raiete pindalad ja kohad ning teevad vajadusel muudatusi lähtuvalt ala maastikulisest planeerimisest ning kohapealsetest oludest.
- 6.8. Metsakasvataja planeerib uuendusraie raiesmike uuendamise viisi, uuendatava puuliigi ja uuendamise aasta ning edastab selle metsaülemale.
- 6.9. Metsakasvataja edastab KAH aladele planeeritud metsauuenduse rajamise tööde nimekirja eraldiste kaupa metsaülemale.
- 6.10. Looduskaitsepspetsialist ja kavandamisspetsialist annavad kavasse sisendi teadaolevate looduskaitseliste taastamistööde ja metsaparandustaristu uuendamis-, rekonstrueerimis- ja ehitamistööde kohta KAH aladel.
- 6.11. Metsa majandamise kava osad on:
 - 6.11.1. KAH ala üldkaart;
 - 6.11.2. sissejuhatav osa;
 - 6.11.3. üldised põhimõtted riigimetsa majandamisel;
 - 6.11.4. ülevaade KAH ala metsa majandamise kavaga hõlmatud riigimetsast;
 - 6.11.4.1. riigimetsa jagunemine määratud maakasutuslike eesmärkide alusel;
 - 6.11.4.2. planeeritud metsaparandustaristu uuendus- rekonstrueerimis- ja ehitustööd ning teadaolevad tutvustamist vajavad looduskaitsetööd;
 - 6.11.4.3. puuliigiline jaotus;
 - 6.11.4.4. puistute vanuseline jaotus puuliikide lõikes;
 - 6.11.4.5. peapuuliikide lõikes vanuseline jaotus;
 - 6.11.4.6. kehtivusaja jooksul uuendamist vajavate alade optimaalne pindala puuliikide kaupa;
 - 6.11.4.7. uuendus-, harvendus- ja teadaolevate sanitaarraiate pindala raieliikide kaupa;
 - 6.11.4.8. raiete nimekiri koos raieaasta ja uuendatava puuliigiga;
 - 6.11.4.9. riigimetsa vanuseline ja puuliigiline jaotus kava perioodi lõpus (tabel ja kaart).
 - 6.11.5. mõisted.
- 6.12. Metsaülem kooskõlastab koostatud KAH ala metsa majandamise kava peametsaülema, regiooni juhi ja metsakasvatustalituse juhatajaga.

- 6.13. KAH ala metsade majandamise kava loetakse kinnitatuks, kui see on tutvustatud ja selle tutvustamine on protokollitud:
 - 6.13.1. ÜP KAH ala korral – KOV-ga;
 - 6.13.2. KKO KAH ala korral – RMK külastusala juhiga;
 - 6.13.3. RMK KAH ala korral – kohaliku kogukonnaga või huvirühmaga;
- 6.14. KAH alade metsa majandamise kavad koostatakse elektrooniliselt ja kinnitatud kavad avaldatakse RMK kodulehel ja registreeritakse DHS-is sarjas 3-1.60 „Kõrgendatud avaliku huviga alade dokumentatsioon“.

7. RMK sisene info liikumine KAH aladel tehtavate tööde kohta

- 7.1. Varumisjuht koostab KAH alade metsa majandamise kavade alusel raiete operatiivsed plaanid iga aasta 1. maiks, lisades raiutavatele eraldistele planeeritud raiekuu.
- 7.2. Metsakasvataja planeerib metsauuenduse rajamise tööd KAH alade metsa majandamise kavade alusel.
- 7.3. KKO KAH aladel planeeritavate järgneva aasta raiete info tehakse külastusala juhile kätte saadavaks iga aasta 1. maiks.
- 7.4. Kavandamisspetsialist koostab KAH aladel planeeritavate metsaparandustaristu uuendus-, rekonstrueerimis- ja ehitustööde lähteülesanded ja projektlahendused metsaülemaga.
- 7.5. Looduskaitse spetsialist koostab KAH aladel planeeritavate looduskaitsetööde lähteülesanded metsaülemaga ja sisestab tutvustamist vajavate tööde kohta informatsiooni LOKA-sse.

8. Huvirühmade teavitamine KAH aladel planeeritavatest töödest

- 8.1. Töödest teavitamise koosolekute korraldamise sisendiks on planeeritud tööde aruanne KAH alade rakendustarkvaras.
- 8.2. Aladel, millel vähemalt ühel eraldisel on KAH ala liigiks ÜP KAH ala või RMK KAH ala, korraldab metsaülem koosoleku KAH aladega seotud kohalike kogukondade või huvirühma teavitamiseks planeeritavatest töödest.
- 8.3. Teavituskoosolekud peavad olema korraldatud järgneva aasta I poolaastal plaanitud tööde osas 1. detsembriks ja II poolaasta tööde osas 1. juuniks.
- 8.4. Aladel, mille KAH ala ainukene liik on KKO KAH ala, töödest teavituskoosolekut ei korraldata.
- 8.5. Raied KAH aladel, mis ei kajastu KAH ala metsa majandamise kavas, koostab metsaülem varumisjuht või raieõigusspetsialist metsaülemaga, kes otsustab teavituskoosoleku korraldamise vajaduse.
- 8.6. Teavituskoosoleku ettevalmistamisele ja läbiviimisele kaasatakse tutvustatavate töödega seotud struktuuriüksuse töötaja ja vajadusel kommunikatsiooniosakonna töötaja.
- 8.7. Teavituskoosoleku protokoll ja osalejate nimekirja salvestab metsaülem DHS-i sarja 3-1.60 „Kõrgendatud avaliku huviga alade dokumentatsioon“.
- 8.8. Teavituskoosoleku kokkuvõtte ja otsused avaldatakse RMK veebilehel.
- 8.9. Teavituskoosolekul osavõtjate puudumisel või kokkuleppe mittesaavutamisel korraldatakse KAH ala metsa majandamise kavas RMK poolt planeeritud töid.
- 8.10. Teavituskoosolekul kokku lepitud tööde korraldamise tingimused ja teavituskoosoleku protokoll DHS-i lingi sisestab metsaülem KAH alade rakendustarkvarasse järgneva aasta I poolaasta raiete osas 1. detsembriks ja II poolaasta raiete osas 1. juuniks.
- 8.11. Metsaülem otsustab infostendi vajaduse ja tellib selle kommunikatsiooniosakonnalt.

- 8.12. Kommunikatsiooniosakond valmistab infostendi, mille kohustuslikuks osaks on tööde korraldaja e-posti aadress, tööde paiknemise skeem KAH alal ja tööde planeeritud tähtajad.
- 8.13. Metsaülem korraldab infostendi paigaldamise enne töödega alustamist ja eemaldamise pärast tööde lõpetamist.

9. KAH alade majandamise tüüptingimused

- 9.1. Lageraiet planeeritakse maastikku sobitult, piiritledes vajadusel raiutava ala looduses olevate teede, radade, ojade, kraavide või samakõrgusjoonte järgi, võimalusel vältides sirgjoonelisi langi piire.
- 9.2. Lageraielangile jäetakse säilikpuud kasvama gruppideks. Säilikpuud jäetakse ohutuse tagamiseks teedest, radadest ja hoonetest vähemalt puu kõrguse kaugusele.
- 9.3. Raietööde käigus tekkinud roopad tasandatakse pärast tööde lõppu kohe, kui ilmastik seda võimaldab.
- 9.4. Ümarpuut veetakse laoplatsilt ära peale tööde lõppu üldjuhul ühe kuu jooksul, raidmed ja tüvesed peale kuivamist.
- 9.5. Peale lageraiet uuendatakse raiesmik uuendamisperioodi jooksul.
- 9.6. Enne raiesmiku uuenemist raiesmikuga piirneval eraldisel uut lageraiet ei tehta.
- 9.7. Raietööde käigus tekkinud raidmed koristatakse väljakujunenud teedelt ja radadelt.
- 9.8. Metsauuenduseks vajaliku maapinna ettevalmistamise käigus ei kahjustata väljakujunenud teid ja radasid.
- 9.9. Harvendusraietel avalike teede ääres rajatakse kokkuveoteed võimalusel teega paralleelselt ning välditakse kokkuveoteede avanemist avalikule tee.

10. Määratud KAH alade seire

- 10.1. Metsaülem korraldab määratud KAH ja ÜKH alade ruumikuju muutuste koostööstamise vastavalt juhendi peatükile 5 iga aasta 1. veebruariks.
- 10.2. KAH alade ja neil tehtavate tööde seireks koostatakse aruanded järgmiste tegevuste kohta:
 - 10.2.1. planeeritud tööd KAH alal ja nende tutvustamise staatus;
 - 10.2.2. KAH ja ÜKH ala ruumikuju koostööstamise aruanne;
 - 10.2.3. KAH alal uuendamist vajav pindala, planeeritud ja tehtud raided;
 - 10.2.4. KAH alade metsa majandamise kavade kinnitamine.
- 10.3. KAH alade metsa majandamise kavade koostamise ajagraafik koostööstatakse struktuuriüksuste vahel iga aasta 1. märtsiks, et viia sisse vajalikud muudatused lisandunud või muutunud KAH alade osas või muutmist vajavate metsa majandamise kavade osas.